

Konference Akademického spolku studentů politických věd shrnula 30 let české zahraniční politiky

20.10.2023 - Václav Šulc | Západočeská univerzita v Plzni

Akademický spolek studentů politických věd v Plzni se u příležitosti letošního výročí vzniku České republiky rozhodl uspořádat konferenci 30 let české zahraniční politiky: ohlédnutí a perspektiva. Jejím cílem bylo dát prostor zajímavým hostům k debatě, jakým směrem se Česká republika, respektive její suverénní zahraniční politika, během let proměňovala. Konference se úspěšně uskutečnila v pondělí 16. října.

Pětice hostů diskutovala ve třech panelech – odborném, diplomatickém a politickém. Jejich názory a postřehy přilákaly 75 návštěvníků a návštěvnic z řad studujících či veřejnosti. Nemalá část z nich v aule Fakulty pedagogické setrvala po celou dobu konání akce.

Úvodní slovo pronesl úřadující předseda spolku Václav Šulc, poté hovořil rektor Západočeské univerzity Miroslav Lávička, který mimo jiné velmi ocenil práci a iniciativu pořádajícího akademického spolku. *„Je zásadní, abychom měli jasnou a efektivní zahraniční politiku, která nám umožní bránit naše zájmy, a tím přispívat k míru a prosperitě ve světě. (...) Jsem mimořádně rád za to, že se tato akce koná na půdě Západočeské univerzity v Plzni,“* podotkl rektor. Následovala série videozdravic ministra pro evropské záležitosti Martina Dvořáka a prvního náměstka ministra zahraničních věcí Jiřího Kozáka. Shrnuli současný stav české zahraniční politiky, úskalí i příležitosti, a krátce poreferovali o své vlastní práci v rámci prosazování českých zájmů v zahraničí.

První, akademicko-odborný panel patřil dvojici Šárka Cabadová Waisová a Vendula Kazlauskas. Debata, již s dámami vedl Vítek Prokop, se dotkla otázek multipolarity, NATO i klimatické krize a autonomní Evropy. Hned v úvodu podtrhla první zmíněná hostka roli a význam současné světové multipolarity, která je podle ní ve světě přímo žádoucí, neboť jako lidstvo čelíme obrovským výzvám, jež je potřeba řešit co nejefektivněji, a tedy globálně (zmínila např. covid-19).

Zajímavým momentem bylo moderátorem nadhozené téma Severoatlantické aliance a našeho členství v ní, kdy obě panelistky přítomným nabídly velmi zajímavé pohledy. Docentka Waisová nastínila kontext doby, v níž Česká republika do NATO vstupovala a kdy neexistovala de facto žádná jiná alternativa. Ruský návrh na restrukturalizaci Varšavské smlouvy odmítaly snad všechny země bývalého východního bloku, varianta rozpuštění NATO a prohloubení spolupráce v rámci OBSE byla taktéž nepřijatelná a možnost neutrality podle jejího názoru není stabilní zahraničně politickou variantou.

Magistra Kazlauskas doplnila, že je nutné si uvědomit si, že ne všechny členské státy NATO mají takovou pozici jako Česká republika, která je členem a zároveň sousedí s Německem, Polskem a Slovenskem, tedy s dalšími členy. Uvedla, že například státy Pobaltí mají vztah k alianci mnohem bližší, neboť přímo sousedí s potenciální hrozbou, s Ruskem. Příspěvek do debaty podtrhla vlastní zkušenosti z těchto zemí, kde je podle ní běžným obrázkem, že na určitých budovách (typově ministerstva aj.) lze vidět i vlajku NATO, což kontrastuje s praxí v České republice.

Po krátké pauze přišel na řadu druhý panel, jehož moderování se chopil další ze členů akademického spolu Jürgen Kögler. U stolu s ním zasedli bývalí diplomaté Petr Kolář a Pavel Telička, k posluchačům se tak mohly dostat velmi zajímavé informace, do té doby možná nevyřčené.

Pavel Telička se rozhovořil o svém kariérním vzestupu, popisoval zákulisí vrcholné české i evropské diplomacie. Na dotaz, zda by souhlasil s tvrzením, že to byl on, kdo Českou republiku přivedl do EU, kladně odpovědět nemohl. Dle jeho slov šlo o obrovské, pro někoho až nepředstavitelné týmové úsilí, a v nadsázce dodal, že samotný vstup do EU bylo možná těžší vyjednat na vnitropolitické úrovni než na té mezinárodní. Petr Kolář však s úsměvem dodal, že pro něj byl Pavel Telička vždy „pan Evropa“, a s lidmi v sále se podělil o své zkušenosti, zejména z dob, kdy byl velvyslancem v USA, Ruské federaci a Irsku. Vzpomněl, jak velkou ranou byl pád Topolánkovy vlády České republiky během prvního českého předsednictví radě EU, a jaký měl dopad i na jeho osobní diplomatickou práci, které obětoval ohromné množství času. Konkrétně zmínil například dlouhodobé jednání s americkým prezidentem Barackem Obamou a pečlivou přípravu jeho návštěvu Prahy, kdy jedním z lákadel byla právě i příležitost potkat se poprvé s představiteli evropských zemí na jednom místě.

Petr Kolář dále zdůraznil význam osobnosti prezidenta České republiky pro výkon diplomatické práce s tím, že zejména ve styku s velmocemi výrazně pomáhá, když je na Pražském hradě prezident se silným jménem v zahraničí (konkrétně uvedl osobnost prezidenta Václava Havla).

Závěrečný třetí panel konference moderoval předseda Akademického spolku studentů politických věd Václav Šulc. Přivítal poslankyni a místopředsdkyni Výboru pro zahraniční politiku Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Barboru Urbanovou, která se věnovala řadě témat od rozvahy nad vztahy ČR s okolními zeměmi přes balancování ČR mezi Taiwanem a Čínou po shrnutí prvního a druhého českého předsednictví Radě EU. Také ona jasně a zajímavě například popsala, jak pád české vlády během prvního předsednictví ovlivnil pozici České republiky v očích okolních evropských zemí. Druhé předsednictví pak podle ní českou pozici v Evropě naopak velmi posílilo, což je něco, na čem by česká diplomacie měla stavět. Ve zbývajícím čase došlo i na bližší popis činnosti výboru, jehož je místopředsdkyní, či debatu o určité problematice české legislativy, zejména ve vztahu k tzv. Istanbulské úmluvě.

<https://info.zcu.cz/clanek.jsp?id=5787>